

Cosmin Flavius Costas
Septimiu Ioan Put

Drept fiscal și financiar

Caiet de seminar

Ediția a 5-a

CUPRINS

*De ce avem nevoie de drept fiscal și drept financiar
și de un caiet de seminar?* _____ XXI

SEMINARUL 1.

Ierarhia normelor juridice în materie financiar-fiscală.

Drept național, drept internațional, drept european,

drept european al drepturilor omului _____ **1**

Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări _____ **1**

§1. Ierarhia normelor de drept național _____ **1**

§2. Norme de drept european și norme de drept internațional.

Raportul lor cu normele de drept național _____ **2**

§3. Piramida normelor juridice _____ **4**

Secțiunea a 2-a. Aplicații practice _____ **5**

Bibliografie suplimentară _____ **9**

SEMINARUL 2.

Împrumuturi publice. Controlul financiar _____ **10**

Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări _____ **10**

§1. Împrumutul public _____ **10**

§2. Controlul financiar _____ **10**

Secțiunea a 2-a. Aplicații practice _____ **10**

Bibliografie suplimentară _____ **19**

SEMINARUL 3.

Finanțele publice locale _____ **20**

Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări _____ **20**

§1. Principiul autonomiei financiare a colectivităților locale _____ **20**

§2. Formarea bugetului local _____ **20**

§3. Structura bugetului local _____ **21**

§4. Scurte considerații privitoare la serviciile publice
și taxele speciale _____ **21**

<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	22
Bibliografie suplimentară	28

SEMINARUL 4.

Principii de drept fiscal	29
----------------------------------	-----------

<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	29
---	----

I. Principii doctrinare de drept fiscal

§1. Principiul legalității [art. 1 alin. (5), art. 137 și art. 139 din Constituția României]	29
§2. Principiul priorității dreptului european față de dreptul național [art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României; Tratatul de la Lisabona – Declarația nr. 17]	31
§3. Principiul egalității în materie fiscală	32
A. Egalitatea în fața legii fiscale [art. 16 alin. (1) din Constituția României]	32
B. Justa așezare a sarcinilor fiscale [art. 56 alin. (2) Constituția României]	32
§4. Principiul neretroactivității legii fiscale [art. 15 alin. (2) din Constituția României]	33
§5. Principiul securității juridice	35
§6. Principiul protecției drepturilor fundamentale ale cetățenilor	35
§7. Principiul accesului liber la justiție în domeniul fiscal [art. 21 din Constituția României]	36
§8. Principiul protecției sistemului fiscal împotriva inițiativei legislative a cetățenilor [art. 74 alin. (2) din Constituția României]	36
§9. Principiile echivalenței și efectivității	36
§10. Principiul protecției încrederii legitime	37
§11. Principiul teritorialității	37
§12. Principiul proporționalității obligațiilor fiscale accesorii	37

II. Principii legale ale fiscalității	38
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	39
Bibliografie suplimentară	47
SEMINARUL 5.	
Teoria generală a impozitelor și taxelor	49
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	49
§1. Veniturile bugetare	49
§2. Impozite, taxe, contribuții	53
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	55
Bibliografie suplimentară	59
SEMINARUL 6.	
Comportamente fiscale licite și ilicite. Evaziunea și fraudă fiscală	60
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	60
§1. O dilemă terminologică și conceptuală: evaziunea fiscală legală vs. evaziunea fiscală ilegală	60
§2. Infrațiuni de evaziune fiscală	60
§3. Relații comerciale cu partenerii care sunt declarați contribuabili inactivi, anulare cod TVA partener	61
§4. <i>Ne bis in idem</i> . Transformarea sancțiunii fiscale în sancțiune penală (cauzele <i>Fransson</i> și <i>Luca Menci</i>)	62
§5. Când se transformă o optimizare fiscală în evaziune fiscală?	63
§6. Portretul robot al „societății de tip fantomă”	64
§7. Ce reprezintă și cine stabilește prejudiciul fiscal în dosarele penale? Care este procedura de determinare a prejudiciului fiscal? Poate subzista prejudiciul în afara obligațiilor fiscale?	64
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	64
Bibliografie suplimentară	73

SEMINARUL 7.

Impozitul pe venit	75
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	75
§1. Reguli generale	75
1.1. Contribuabilii. Sfera de cuprindere a impozitului (art. 58-59 C. fisc.)	75
1.2. Categoriile de venituri impuse (art. 61 C. fisc.)	75
1.3. Cotele de impunere	75
1.4. Deducerile personale (art. 77 C. fisc.)	75
§2. Reguli speciale privind veniturile din activități independente (art. 67-70 C. fisc.)	76
2.1. Noțiunea de „venituri din activități independente” (art. 67 C. fisc.)	76
2.2. Modalități de determinare a venitului impozabil	76
§3. Reguli speciale privind veniturile din drepturi de proprietate intelectuală (art. 70-75 C. fisc.)	77
3.1. Noțiunea de „venituri din drepturi de proprietate intelectuală”	77
3.2. Modalități de determinare a venitului impozabil	77
§4. Reguli speciale privind veniturile din salarii (art. 76-82 C. fisc.)	77
4.1. Noțiunile de „salarii” și „sume asimilate salariilor”	77
4.2. Regimul deducerilor personale	78
4.3. Determinarea și plata impozitului	78
§5. Reguli speciale privind veniturile din cedarea folosinței bunurilor (art. 83-90 C. fisc.)	78
5.1. Noțiunea de „cedare a folosinței”	78
5.2. Determinarea venitului net	78
§6. Reguli speciale privind veniturile din investiții (art. 91-98 C. fisc.)	79
6.1. Noțiunea de venituri din investiții. Venituri neimpozabile	79
6.2. Determinarea veniturilor impozabile din investiții	79

6.3. Cotele de impunere	79
§7. Reguli speciale privind veniturile din pensii (art. 99-102 C. fisc.)	80
7.1. Determinarea veniturilor impozabile din pensii	80
§8. Reguli speciale privind veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură (art. 103-107 C. fisc.)	80
8.1. Noțiunea de venituri din activități agricole, silvicultură, piscicultură	80
8.2. Determinarea venitului impozabil	80
§9. Reguli speciale privind veniturile din premii și jocuri de noroc (art. 108-110 C. fisc.)	80
9.1. Venituri impozabile	80
9.2. Venituri neimpozabile	81
9.3. Determinarea venitului net	81
9.4. Cotele de impunere. Plata impozitului	81
§10. Venituri din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal (art. 111-113 C. fisc.)	81
10.1. Tranzacții imobiliare impozabile	81
10.2. Determinarea bazei impozabile	81
§11. Reguli privind veniturile din alte surse (art. 114-117 C. fisc.)	82
§12. Impozitarea veniturilor din activități ilicite	82
§13. Inaugurăm <i>Metaverse</i> -ul fiscal?	83
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	83
Bibliografie suplimentară	88

SEMINARUL 8.

Fiscalitatea societăților	90
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	90
§1. Principii-cheie	90
§2. Teme de discuție pentru fixarea teoretică a conceptelor	90
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	92
Bibliografie suplimentară	98

SEMINARUL 9.

Taxa pe valoarea adăugată (I)	100
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>100</i>
§1. Elemente-cheie ale taxei pe valoarea adăugată:	100
§2. Sfera de aplicare a taxei pe valoarea adăugată	100
§3. Persoanele impozabile	101
§4. Principalele operațiuni impozabile	101
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>101</i>
Bibliografie suplimentară	111

SEMINARUL 10.

Taxa pe valoare adăugată (II)	112
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>112</i>
§1. Faptul generator și exigibilitatea TVA	112
§2. Dreptul de deducere al TVA	112
<i>Secțiunea a 2-a. Teme de discuție complementare</i>	<i>112</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	<i>114</i>
Bibliografie suplimentară	120

SEMINARUL 11.

Accize. Taxe vamale. Alte impozite indirecte	121
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>121</i>
§1. Accizele	121
§2. Taxele vamale	121
§3. Taxele auto	121
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>122</i>
Bibliografie suplimentară	130

SEMINARUL 12.

Contribuții de asigurări sociale	131
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>131</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Teme de discuție complementare</i>	<i>131</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	<i>132</i>
Bibliografie suplimentară	137

SEMINARUL 13.

Impozite și taxe locale	138
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>138</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>139</i>
Bibliografie suplimentară	143

SEMINARUL 14.

Evitarea dublei impunerii	144
<i>Secțiunea 1. Teme de discuții și întrebări</i>	<i>144</i>
§1. Noțiuni generale	144
§2. Discuții privind dubla impozitare în Uniunea Europeană	148
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>148</i>
Bibliografie suplimentară	159

ANEXA I.**Explicații, prezentare model de subiect de examen**

și de rezolvare a cerințelor	161
Model de subiect la examen	162
Model de rezolvare a cerințelor	162

ANEXA II.**Sinteză a jurisprudenței Curții de Justiție**

a Uniunii Europene	166
<i>Libera prestare a serviciilor</i>	<i>166</i>
<i>Libera circulație a mărfurilor</i>	<i>167</i>
<i>Libera circulație a capitalurilor</i>	<i>168</i>
<i>Taxa pe valoarea adăugată</i>	<i>170</i>
<i>Accize. Taxe vamale</i>	<i>186</i>
<i>Taxe de mediu</i>	<i>189</i>
<i>Impozite directe</i>	<i>190</i>